

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

4. september 2014*

Eelotsusetaotlus — Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Määrus (EÜ) nr 1346/2000 — Artikli 3 lõige 1 — Mõiste „otsestelt maksejõuetusmenetlusest tulenev ja sellega tihedalt seotud hagi” — Määrus (EÜ) nr 44/2001 — Artikli 1 lõike 2 punkt b — Mõiste „pankrotimenetlus” — Pankrotihalduri esitatud võlgnevuse tasumise hagi — Rahvusvahelisest kaupade veost tulenev võlgnevus — Määruste 1346/2000 ja 44/2001 ning rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsiooni (CMR) vaheline suhe

Kohtuasjas C-157/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Leedu) 20. märtsi 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. märtsil 2013, menetluses

Nickel & Goeldner Spedition GmbH

versus

„Kintra” UAB,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano ning kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (ettekandja) ja S. Rodin,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- Nickel & Goeldner Spedition GmbH, esindaja: *advokatas* F. Heemann,
- „Kintra” UAB, esindaja: *advokatas* V. Onačko,
- Leedu valitsus, esindajad: D. Kriauciūnas ja G. Taluntytė,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Möller ning J. Kemper,
- Šveitsi valitsus, esindaja: M. Jametti,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. Steiblytė ja M. Wilderspin,

* Kohtumenetluse keel: leedu.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada:
 - nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191) artikli 3 lõiget 1 ja artikli 44 lõiget 3, ja
 - nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 1 lõike 2 punkti b ja artiklit 71.
- 2 Taotlus esitati vaidluses, mille vastaspoolteks on Saksa õiguse alusel asutatud äriühing Nickel & Goeldner Spedition GmbH (edaspidi „Nickel & Goeldner Spedition”) ja Leedu õiguse alusel asutatud äriühing „Kintra” UAB (edaspidi „Kintra”), likvideerimisel, ning milles nõutakse esimese võimalusena 194 077,76 Leedu liti (LTL) suuruse summa tasumist rahvusvahelise kaupade veo teenuse osutamise eest.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 1346/2000

- 3 Vastavalt määruse nr 1346/2000 põhjendusele 6 „peaks käesolev määrus piirduma sätetega, mis reguleerivad maksejõuetusmenetluste algatamise pädevust ning otsuseid, mis tehakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud”.
- 4 Selle määruse artikli 3 lõikes 1, mis käsitleb rahvusvahelist kohtualluvust, on sätestatud järgmine pädevuse üldnorm:

„Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.”

- 5 Nimetatud määruse artikli 44 lõike 3 punkt a sätestab:

„Käesolev määrus ei kehti:

- a) liikmesriigis, kui see on vastuolus pankrotiga seotud kohustustega, mis tulenevad selle riigi poolt enne käesoleva määruse jõustumist ühe või mitme kolmanda riigiga sõlmitud konventsioonist”.

Määrus nr 44/2001

- 6 Määruse nr 44/2001 põhjenduse 7 kohaselt „[peab k]äesoleva määruse reguleerimisala [...] hõlmama kõiki peamisi tsiviil- ja kaubandusajade peale teatavate selgelt määratletud asjade”.

7 Selle määruse artikkel 1 piiritleb määruse reguleerimisala järgmiselt:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusasjade suhtes.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata:

[...]

b) pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetluste suhtes;

[...]”

8 Pädevusnormide osas on selle määruse artikli 2 lõikes 1 sätestatud järgmine üldpõhimõte:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.”

9 Lepingutega seotud asjade suhtes näeb selle määruse artikli 5 lõige 1 ette erinormi, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

1) a) lepingutega seotud asjade puhul selle paiga kohtusse, kus tuli täita lepingus sätestatud kohustus;

b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana:

— müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,

— teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;

c) kui alapunkt b ei kohaldu, kohaldatakse alapunkti a”.

10 Määruse nr 44/2001 artikli 71 lõige 1, mis käsitleb konkreetsete valdkondade konventsioone (edaspidi „erikonventsioonid”), millega liikmesriigid on liitunud, sätestab:

„Käesolev määrus ei mõjuta konventsioone, millega liikmesriigid on liitunud ja millega reguleeritakse kohtualluvust või kohtuotsuste tunnustamist või täitmist konkreetsetes valdkondades.”

CMR

11 Genfis 19. mail 1956 allkirjastatud rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsiooni (edaspidi „CMR”), mida on muudetud Genfis 5. juulil 1978 allkirjastatud protokolliga, kohaldatakse vastavalt selle artikli 1 lõikele 1 „igasuguse kauba autoveo lepingu suhtes, mida tehakse tasu eest sõidukiga, kui [...] kauba vastuvõtmise koht ja kauba üleandmiseks ette nähtud koht asuvad eri riikides, millest vähemalt üks on konventsiooni osapool, olenemata lepingupoolte elukohast ja rahvusest”.

12 CMR töötati välja Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni raames. CMR-ga on liitunud enam kui 50 riiki, nende seas Leedu Vabariik, Saksa Liitvabariik ja Prantsuse Vabariik.

13 CMR artikli 31 lõikes 1 on sätestatud, et:

„Kõigi käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvatest vedudest tekkinud vaidluste korral võib hageja pöörduda mis tahes konventsiooni osapoole kohtusse või tribunali, mis on pooltevahelises kokkuleppes kindlaks määratud; ja lisaks eeltoodule ka selle maa kohtutesse või tribunalesse, mille territooriumil:

a) on kostjal alaline elukoht või oma peaariette võtte asukoht või osakonna või agentuuri asukoht, läbi mille see veoleping sõlmiti; või

b) asub kauba veoks vastuvõtmise koht või kauba üleandmiseks ette nähtud koht.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 28. mail 2009 algatas Vilniaus apygardos teismas (Vilniuse piirkondlik kohus) pankrotimenetluse Kintra suhtes, kelle seadusjärgne asukoht on Leedus.

15 Kintra pankrotihaldur esitas Vilniaus apygardos teismas'ele hagi, milles ta palus Nickel & Goeldner Spedition GmbH-lt, mille seadusjärgne asukoht on Saksamaal, välja mõista esimese võimalusena summa 194 077,76 LTL Kintra poolt Nickel & Goeldner Speditionile osutatud kaupade rahvusvahelise veoteenuse eest, muu hulgas Prantsusmaal ja Saksamaal.

16 Kintra pankrotihalduri hinnangul tulenes Vilniaus apygardos teismas'e pädevus Leedu ettevõtjate pankrotiseaduse artikli 14 lõikest 3. Nickel & Goeldner Spedition vaidlustas kohtualluvuse, väites et vaidlus kuulub CMR artikli 31 ja määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse.

17 29. augusti 2011. aasta otsusega rahuldab Vilniaus apygardos teismas Kintra pankrotihalduri nõude, olles jõudnud järeldusele, et tema pädevus asja lahendada tuleneb Leedu ettevõtjate pankrotiseaduse ja määruse nr 1346/2000 sätetest.

18 6. juuni 2012. aasta otsusega jättis Lietuvos apeliacinis teismas (Leedu apellatsioonikohus) esimese astme kohtu otsuse muutmata. Ta leidis, et vaidlus kuulub pankroti valdkonda puudutava erandi kohaldamisalasse, mis on sätestatud määruse nr 44/2001 artikli 1 lõike 2 punktis b, ning et vaidlust lahendama pädev kohus tuleb kindlaks teha määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 ja Leedu ettevõtjate pankrotiseaduse sätete alusel.

19 Neil asjaoludel otsustas Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Leedu kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kui hagi esitab pankrotihaldur, kes tegutseb ettevõtja kõigi võlausaldajate huvides ning kes püüab taastada pankrotis ettevõtja maksujõulisust ja suurendada tema vara, et rahuldada võimalikult suures ulatuses võlausaldajate nõudeid – kusjuures tuleb toonitada, et samu eesmäärke taotletakse näiteks pankrotihalduri esitatava tehingu tagasivõitmise hagi (*actio Pauliana*), mida tunnustatakse kui maksejõuetusmenetlusega tihedalt seotud hagi –, ja arvestades asjaolu, et antud asjas nõutakse võlgnevuse tasumist teostatud rahvusvahelise kaupade veo eest CMR [...] ja Leedu tsiviilseadustiku (tsiviilõiguse üldsätted) alusel, siis kas seda hagi tuleb pidada (otsese seose tõttu) tihedalt seotuks hageja pankrotimenetlusega, kas selle lahendamise pädevus tuleb kindlaks määrata määruse nr 1346/2000 normide alusel ja kas see on erand, mille alusel määrust nr 44/2001 ei kohaldata?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, palub Lietuvos aukščiausiasis teismas Euroopa Kohtul selgitada, kas olukorras, kus asjassepuutuv kohustus (lepinguliste kohustuste mittenõuetekohasest täitmisest tulenev kostja kohustus tasuda pankrotis hagejale võlg ja viivisintress kauba rahvusvahelise veo eest) on tekkinud enne hageja suhtes pankrotimenetluse algatamist, tuleb lähtuda määruse nr 1346/2000 artikli 44 lõike 3 punktist a ning jätta see määrus kohaldamata, kuna kohtualluvus määratakse kohtuasjas kindlaks vastavalt CMR [...] kui erikonventsiooni artiklile 31?
3. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav ja käesolev kohtuasi kuulub määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse, palub Lietuvos aukščiausiasis teismas Euroopa Kohtul selgitada, kas arvestades, et CMR [...] artikli 31 lõige 1 ei ole vastuolus määruse nr 44/2001 artikli 2 lõikega 1, tuleb käesolevas asjas asuda seisukohale, et kui liigitada vaidlus CMR [...] (erikonventsioon) kohaldamisalasse kuuluvaks, tuleb selle üle otsustamisel, millise riigi kohtud on pädevad asjassepuutuvat vaidlust lahendama, kohaldada CMR [...] artikli 31 sätteid, kui need sätted ei ole vastuolus määruse nr 44/2001 peamiste eesmärkidega, ei vii ebasoodsama tulemuseni siseturu nõuetekohase toimimise saavutamiseks ja on piisavalt selged ja täpsed?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

- 20 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas võlgnevuse tasumise hagi, mis tuleneb veoteenuse osutamisest, mille esitab pankrotis ettevõtja pankrotihaldur, kes on nimetatud liikmesriigis algatatud maksejõuetusmenetluses, ja mis on esitatud teenuse tellija vastu, kes asub teises liikmesriigis, kuulub määruse nr 1346/2000 või määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse.
- 21 Selle kohta tuleb meenutada, et tuginedes muu hulgas ettevalmistavatele dokumentidele seoses 27. septembri 1968. aasta konventsiooniga kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32) – tekst, mis asendati määrusega nr 44/2001 -, otsustas Euroopa Kohus, et viimati nimetatud määrust ja määrust nr 1346/2000 tuleb tõlgendada nii, et välditaks nendes tekstides sätestatud õigusnormide mis tahes kattumist, ent ka õiguslünki. Seega hagi, mis määruse nr 44/2001 artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, sest need on seotud „pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetlustega”, kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse. Samamoodi hagi, mis ei kuulu määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalasse, kuuluvad määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse (kohtuotsus F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, punktid 21, 29 ja 48).
- 22 Euroopa Kohus märkis ka, et nagu märgitud muu hulgas määruse nr 44/2001 7. põhjenduses, on liidu seadusandja tahe anda selle määruse artikli 1 lõikes 1 sisalduvale mõistele „tsiviil- ja kaubandusasjad” lai tähendus ning seetõttu ka määrusele lai kohaldamisala. Kuid määruse nr 1346/2000 kohaldamisala ei tohiks vastavalt selle 6. põhjendusele tõlgendada laialt (kohtuotsus German Graphics Graphische Maschinen, C-292/08, EU:C:2009:544, punktid 23-25).
- 23 Neid põhimõtteid kohaldades otsustas Euroopa Kohus, et üksnes otseselt maksejõuetusmenetlusest tulenevad ja sellega tihedalt seotud hagi ei kuulu määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse. Seetõttu kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse ainult need hagi (kohtuotsus F-Tex, EU:C:2012:215, punktid 23 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 24 Mis puudutab selle eristamise ellurakendamist, siis otsustas Euroopa Kohus, et juhtimisvigade tõttu äriühingu võla tasumise nõudega hagi, mille Prantsuse õiguse alusel võib esitada pankrotihaldur juhatuse liikmete vastu nende vastutuse tekkimiseks, tuleb pidada otseselt maksejõuetusmenetlusest

tulenevaks ja sellega tihedalt seotud hagiks. Sellele järeldusele jõudmiseks tugines ta sisuliselt kaalutlusele, et selle hagi õiguslikuks aluseks olid erinormid võrreldes tsiviilõiguse üldsätetega (vt 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades raames kohtuotsus Gourdain, 133/78, EU:C:1979:49, punktid 4-6). Euroopa Kohus andis sarnase hinnangu tagasivõitmishagidele, mille Saksa õiguse alusel võib esitada pankrotihaldur seoses tehingutega, mis on tehtud enne maksejõuetusmenetluse algatamist ja mis on võlausaldajatele kahjulikud. Ta märkis selles kontekstis, et hagi õiguslikuks aluseks olid maksejõuetusmenetlust reguleerivad siseriiklikud õigusnormid (kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 16).

- 25 Vastupidi, Euroopa Kohus otsustas, et hagil, mis olid esitatud omandireservatsiooni klausli alusel pankrotihalduri vastu, ei ole piisavalt otsest ja tihedat seost maksejõuetusmenetlusega, kuna sisuliselt ei sõltu sellises kohtuasjas tõstatatud õigusküsimus maksejõuetusmenetluse algatamisest (kohtuotsus German Graphics Graphische Maschinen, EU:C:2009:544, punktid 30 ja 31). Samuti ei peetud maksejõuetusmenetlusega tihedalt seotud olevaks hagi, mille hageja esitas hagejapankrotihalduri poolt heaks kiidetud nõude loovutamise seoses ja mis puudutas Saksa pankrotiõiguses sätestatud halduri tagasivõitmisõigust. Euroopa Kohus mainis selle kohta, et loovutuse saaja nõudeõiguse teostamine kuulub muude õigusnormide kui maksejõuetusmenetluses kohaldatavate õigusnormide kohaldamisalasse (kohtuotsus F-Tex, EU:C:2012:215, punktid 41 ja 42).
- 26 Sellest kohtupraktikast nähtub küll, et Euroopa Kohus võttis oma hinnangus arvesse asjaolu, et eri liiki hagi, millega seoses tema poole pöörduti, on esitatud seoses maksejõuetusmenetlusega. Kuid ta määras eelkõige igal juhul kindlaks, kas hagi esitati pankrotimenetluse õiguse normide või muude normide alusel.
- 27 Sellest tuleneb, et määrav kriteerium, millest lähtudes teeb Euroopa Kohus kindlaks hagi valdkonna, ei ole mitte menetluslik kontekst, mille raames hagi esitatakse, vaid hagi õiguslik alus. Selle lähenemise kohaselt tuleb uurida, kas õigus või kohustus, mis on hagi aluseks, tuleneb tsiviil- ja kaubandusõiguse üldnormidest või maksejõuetust reguleerivatest erinormidest.
- 28 Põhikohtuasjas puudub vaidlus selles, et hagi ese on veolepingu täitmisest tuleneva teenuse osutamisega seotud võlgnevuse tasumise nõue. Hagi oleks võinud esitada hageja ise, enne kui tema suhtes algatati maksejõuetusmenetlus ning sel juhul oleks hagile kohaldatud tsiviil- või kaubandusajades kohaldatavaid kohtualluvusnorme.
- 29 Asjaolu, et pärast maksejõuetusmenetluse algatamist teenuse osutaja suhtes esitab võlgnevuse tasumise hagi selles menetluses nimetatud pankrotihaldur, kes tegutseb võlausaldajate huvides, ei muuda sisuliselt selle võlgnevuse laadi, kuivõrd sellele kohaldatakse materiaalsoiguslikus mõttes samu õigusnorme.
- 30 Seega tuleb asuda seisukohale, et põhikohtuasjas lahendatav hagi ei ole otseselt seotud hageja suhtes algatatud maksejõuetusmenetlusega.
- 31 Seega ilma, et tuleks analüüsida, kas hagi on maksejõuetusmenetlusega tihedalt seotud, tuleb asuda seisukohale, et see ei kuulu määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalasse ning sama moodi, et see ei ole seotud pankrotimenetlusega määruse nr 44/2001 artikli 1 lõike 2 punkti b tähenduses.
- 32 Seetõttu tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sätte tähenduses „tsiviil- ja kaubandusajade” hulka kuulub veoteenuse osutamisest tuleneva võlgnevuse tasumisega seotud hagi, mille esitab pankrotis ettevõtja pankrotihaldur, kes on nimetatud liikmesriigis algatatud maksejõuetusmenetluses, ja mis on esitatud teenuse tellija vastu, kes asub teises liikmesriigis.

Teine küsimus

- 33 Teine küsimus esitati ainult juhuks, kui põhikohtuasja vaidluses tuleb kohaldada määrust nr 1346/2000.
- 34 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, puudub vajadus sellele küsimusele vastata.

Kolmas küsimus

- 35 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juhul, kui vaidluses tuleb kohaldada nii määrust nr 44/2001 kui ka CMR, võib liikmesriik vastavalt selle määruse artikli 71 lõikele 1 kohaldada kohtualluvuse sätteid, mis on ette nähtud CMR-s, mitte aga neid, mis on ette nähtud nimetatud määruses.
- 36 Kuigi esimesele küsimusele antud vastusest nähtub, et põhikohtuasjas tuleb kohaldada määrust nr 44/2001, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul, kes on ainsana pädev fakte hindama, kontrollida, kas veoteenus, millest talle esitatud võlgnevuse tasumise hagi tuleneb, vastab CMR kohaldamise tingimustele, mis on määratletud selle konventsiooni artiklis 1.
- 37 Juhuks, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus jõuab sellele järeldusele, tuleb meenutada, et vastavalt määruse nr 44/2001 artiklile 71 Euroopa Kohtu antud tõlgendusele on kohtualluvust või erikonventsioonides, millega liikmesriigid olid juba selle määruse jõustumise hetkeks ühinenud, ette nähtud otsuste tunnustamist või täitmist reguleerivad sätted põhimõtteliselt ülimuslikud sama küsimust käsitlevate selle määruse sätete suhtes (kohtuotsus TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, punktid 39 ja 45-48). CMR, mis reguleerib rahvusvahelist kaupade autovedu ja millega Leedu Vabariik ühines 1993. aastal, on selles sättes ette nähtud erikonventsioon.
- 38 Ent Euroopa Kohus on täpsustanud, et kuigi erikonventsioonidega reguleeritud valdkondades kuuluvad kohaldamisele erikonventsioonide sätted, ei või selline kohaldamine kahjustada Euroopa Liidu raames tsiviil- ja kaubandusajades tehtava õigusala koostöö aluseks olevaid põhimõtteid, nagu need, mis on välja toodud määruse nr 44/2001 põhjendustes 6, 11, 12, 15-17, st tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste vaba liikumise põhimõtet, võimalust ette näha, milliste kohtute alluvusse küsimus kuulub, ja seega õiguskindlust õigussubjektide seiskohast, korra kohast õigusemõistmist, samaaegsete kohtumenetluste toimumise võimaluse vähendamist võimalikult suurel määral ning vastastikust usaldust õigusemõistmise suhtes Euroopa Liidus (kohtuotsus TNT Express Nederland, EU:C:2010:243, punkt 49, ja kohtuotsus Nipponkoa Insurance Co. (Europe), C-452/12, EU:C:2013:858, punkt 36).
- 39 Mis puudutab kolmanda küsimuse esemeks olevaid norme, st CMR artikli 31 lõikes 1 ette nähtud kohtualluvusnorme, siis tuleneb sellest sättest muu hulgas, et hagejal on lubatud valida, kas ta pöördub selle riigi kohtu poole, kus on kostja alaline elu- või asukoht, või selle riigi kohtu poole, kus asub kauba veoks vastuvõtmise koht või kauba üleandmiseks ette nähtud koht.
- 40 Hagejale antud valik vastab sisuliselt määruses nr 44/2001 ette nähtule. Nimelt võib lepingulise nõude puhul hageja selle määruse artikli 2 lõike 1 ja artikli 5 punkti 1 kohaselt valida, kas ta pöördub selle liikmesriigi kohtusse, kus on kostja alaline elukoht, või selle liikmesriigi kohtusse, kus tuli või tuleb täita nõude esemeks olev kohustus. Veolepingu – mis kuulub teenuse osutamise lepingute kategooriasse – (vt selle kohta kohtuotsus Rehder, C-204/08, EU:C:2009:439, punktid 29 ja 30) puhul on selleks kohaks vastavalt nimetatud määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teisele taandele koht liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada.
- 41 Tõsi, määruse artikli 5 punkti 1 alapunkti b teine taane, mille sõnastus viitab vaid ühele täitmise kohale, annab hagejale väiksema valiku kui CMR artikli 31 lõige 1, mis lubab valida kauba veoks vastuvõtmise või kauba üleandmiseks ette nähtud koha vahel. Kuid see asjaolu ei ole niisugune, mis seaks kahtluse alla CMR artikli 31 lõike 1 vastavuse liidus tsiviil- ja kaubandusajades tehtava

õiguslase koostöö aluseks olevatele põhimõtetele. Euroopa Kohus on nimelt veolepingute osas möönnud, et teatud olukordades võib hagejal olla võimalik valida lähte- ja sihtkoha kohtualluvuse vahel. Selle kohta on ta toonitanud, et hageja selline tunnustatud valikuvõimalus rahuldab lisaks läheduse põhimõtte arvestamisele ka ettenähtavuse nõuet selles osas, et see võimaldab nii hagejal kui ka kostjal hõlpsasti kindlaks määrata kohtud, kuhu võib pöörduda. Lisaks on see kooskõlas õiguskindluse eesmärgiga, kuna hageja valik piirdub määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 1 alapunkti b teise taande raames kahe kohtuga (kohtuotsus Rehder, EU:C:2009:439, punkt 45).

- 42 Arvestades eeltoodut tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artiklit 71 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui vaidluses tuleb kohaldada nii seda määrust kui ka CMR, võib liikmesriik vastavalt selle määruse artikli 71 lõikele 1 kohaldada kohtualluvuse sätteid, mis on ette nähtud CMR artikli 31 lõikes 1.

Kohtukulud

- 43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata. .

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sätte tähenduses „tsiviil- ja kaubandusasjade” hulka kuulub veoteenuse osutamisest tuleneva võlgnevuse tasumisega seotud hagi, mille esitab pankrotis ettevõtja pankrotihaldur, kes on nimetatud liikmesriigis algatatud maksejõuetusmenetluses, ja mis on esitatud teenuse tellija vastu, kes asub teises liikmesriigis.
2. Määruse nr 44/2001 artiklit 71 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui vaidluses tuleb kohaldada nii seda määrust kui ka Genfis 19. mail 1956 allkirjastatud rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsiooni, mida on muudetud Genfis 5. juulil 1978 allkirjastatud protokolliga, võib liikmesriik vastavalt selle määruse artikli 71 lõikele 1 kohaldada kohtualluvuse sätteid, mis on ette nähtud CMR artikli 31 lõikes 1.

Allkirjad